

غذا خوردنی است نه دور ریختنی!

روایتی از چرابی دورریز غذا

که حتی تحریم و مشکلات اقتصادی هم نتوانست جلوبیش را بگیرد



مهديزاده

به يك كالبد شكافي اساسی نیاز داریم؛ اینکه هر کدام از ما حداقل و برای يك بار هم که شده سطل زباله خانگی خودمان را کالبد شکافی کنیم. بررسی کنیم غذاهای باقی مانده کنار بشقاب ها که داخل سطل می ریزیم، چقدر است. اما کالبد شکافی پژوهشگران از دورریز مواد غذایی در ایران، با ثبت آمار و عدد هایی سنگین و کلان همراه است. در پژوهشی علمی که خبرگزاری «مهر» آن را منتشر کرده، آمده است: «ارزش مادی ضایعات مواد غذایی در ایران ۱۵میلیارد دلار است. اگر این رقم را با درآمد نفتی در شرایط غیر تحریم مقایسه کنیم، متوجه می شویم که مردم ما معادل تقریبا ۵۰درصد در آمد نفتی کشور را با ضایعات غذا به سطل زباله می ریزند. همچنین بیشترین ضایعات غذا در ایران مربوط به نان، میوه، برنج و سبزیجات است.»

علیرضا زالی، رئیس دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، نیز چندی پیش به یکی از رسانه های کشور، آمار تأمل برانگیزی درباره دورریز غذا ارائه کرد. او دورریز مواد غذایی در ایران را هفت برابر فرانسه اعلام کرد.

کالبدشکافی صادقانه سطل زباله

این اعداد و ارقام به حضور پویش ها برای کاهش این آمار رنگ و لعابی دوچندان داد، تاجایی که در دو سال اخیر، چندین پویش با مضمون مشترک «نه به دورریز غذا» تشکیل شد. اما یکی از کارهایی که پویش های «نه به دورریز مواد غذایی» دنبال می کنند، این است که صادقانه کارهای خودمان و دلایلی را که سبب دور ریختن مواد غذایی می شود، بررسی کنیم. به عبارت دیگر پویش های این چنینی از ما می خواهند سطل زباله را کالبدشکافی کنیم و با خودمان روراست باشیم؛ ببینیم ما در همین شرایط تحریم و مشکلات اقتصادی و... چقدر غذا دور می ریزیم، چقدر برنج پخته شده راهی سطل زباله می شود و...

قدیمی ها کمتر اسراف می کردند؟

برخی مردم معتقدند که با تورم کنونی، دیگر حکایت دورریختن مواد غذایی مثل قبل نیست، هر چند این باور آنان تا حدی صحت دارد، این سؤال مطرح است که با همین تورم اگر دوباره به روزهای قبل از کرونا و برای مراسم عروسی، تالارها و جشن تولدها برگردیم، دیگر کنار بشقاب، غذایی باقی نمی ماند.

برخی این پرسش را با گره زدن به تقویم و حضور نسل ها پاسخ می دهند. آن ها اختلاف در میزان اسراف و دورریختن مواد غذایی را به «قدیمی ها» و «نسل جدید» نسبت می دهند. این افراد معتقدند بانوان نسل های گذشته به آنکه مواد غذایی را با قیمت و شرایط بهتر دراختیار داشتند، نسبت به نسل فعلی کمتر اسراف می کردند.

افدس خانم یکی از این افراد است. او یک گروه آشپزی مجازی دارد و از طریق این گروه، غذاهای سنتی خانگی خود را می فروشد. این بانوی مشهوری در همین گروه که حالا ۱۹۰۰عضو دارد، گاهی روش های نگهداری و استفاده دوباره از مصاد غذایی را برای کاهش میزان دورریز آن ها با اعضا به اشتراک می گذارد؛ «اگر قیمه اضافه آمده و دیگر دوست ندارید غذای تکراری بخورید، می توانید فردا قیمه ها و برنج ها را برای مصاد داخل دلمه استفاده کنید. اگر نان بیات شد، آن را داخل یک ظرف روی گاز بگذارید و کمی تفت دهید تا بوی برشته گی بگیرد، بعد آسیاب کنید و با انواع ادویه، یک آرد سوخاری عالی درجه یک درست کنید».

مردمانی همزمان دوست

یکی از شهروندان، همزمان نوازی مردم را دلیلی برای دورریختن غذا می داند. به گفته او این مهمان دوستی مردم ایران سبب شده است که برای مهمان خود بهترین غذاها را با تنوع زیاد درست کنند. حتی اگر برای برنج و روغن مجبور شوند در صف بایستند، سعی می کنند جلو مهمان کم نگذارند. او می گوید: اینکه کنار بشقاب ها غذا اضافه بماند، مقصر صاحبخانه نیست. مقصر کسی است که به اندازه نیازش غذا برنمی دارد.

او این نکته را هم می گوید که اسراف در تالارها و مهمانی های بزرگ که اغلب به صورت سلف سرویس ارائه می شود، بیشتر است.

ضعف شخصیت، منشأ دورریز غذا

محمدرضا سلیمانی مدرس و مشاوره سبک زندگی و خانواده است. او چرابی دورریز غذا را در ۱۱ محور خلاصه می کند: محورهایی که به اذعان او می تواند نگاه، باور و حتی احساس مسئولیت یک فرد را تحت تأثیر قرار دهد. این مدرس و مشاور سبک زندگی، ضعف شخصیت و خودنمایی، نداشتن احساس مسئولیت در برابر سرمایه های خود و دیگران، دوبرودن از مدیریت اقتصادی و ضرورت های حاکم بر جامعه، دوبرودن از آموزش مدیریت

روزنامه شهرامید وزندگی

شنبه ۲۶ فروردین ۱۴۰۳ ۱۳۴۲ هجری شماری

۰۴



جامعه

هوای آلوده تر با کرونا

کرونا جلوحیلهی چیزها را گرفت. مدرسه ها تعطیلی طولانی مدت را تجربه کردند، سرویس های مدرسه خوابید. خیلی ها خانه نشین شدند، خیلی ها دور کار، ماه های ابتدایی حضور کرونا در ایران و مشهد، با دود و تاجهارتاری ساده و تعطیلی های نصفه و نیمه، دست کم این امیدواری را به خودمان می دادیم که «ولی هوا خوب شد، نه؟»، اما این امیدواری با آمارهای عینی مسئولان اختلاف دارد. برپایه آماری که محمد پذیرا، رئیس اداره محیط زیست، سلامت و ایمنی شهرداری مشهد، ارائه می دهد، هوا فقط فروردین و آذر سال گذشته، هوایمان را داشته است. به اذعان پذیرا دلیل اوضاع بهتر شاخص کیفیت هوا در این دوماه، به سخت گیری های شدید تر ستاد مقابله با کرونا در انجام فعالیت های روزمره مردم بوده است، سخت گیری هایی که در کاهش رفت و آمد و به تبع آن، کاهش آلودگی هوا نقش بسزایی داشته است.

بازگشت تک سرنشین ها

دلیل دیگری که رئیس اداره محیط زیست، سلامت و ایمنی شهرداری مشهد، ربا رورند صعودی آمار شاخص آلودگی هوادر کنار کرونا برمی شمارد، بازگشت خودروهای تک سرنشین است. توضیحات بعدی او درباره سیاست های محیطی زیستی است که چندسال برای نهادینه شدن آن میان مردم تلاش شده است. حذف خودروهای تک سر نشین و توسعه استفاده از حمل و نقل عمومی، سبب شده که در این مدت ناپلونی و کیسه های پلاستیکی یک بار مصرف به خود اختصاص داده است. نکته دیگری که معاون فنی مرکز سلامت محیط و کار وزارت بهداشت است، و درمان درباره افزایش زباله ها به آن اشاره کرد. به اذعان او سهم شایان توجهی از این زباله ها را پسماند های حاصل از دستکش ناپلونی و کیسه های پلاستیکی یک بار مصرف به

خود اختصاص داده است.

نکته دیگری که معاون فنی مرکز سلامت محیط و کار وزارت بهداشت است، و درمان درباره افزایش زباله ها به آن اشاره می کند، عفونی بودن آن هاست. به گفته او در دوران اپیدمی همیشه این خطر وجود دارد که زباله های

کاهش عناوین مجرمانه، سال هاست

که در قالب طرح و لایحه، در مجالس مختلف بررسی می شود. عصر یکشنبه ای که گذشت، جلسه ای کارشناسی با همین موضوع، در کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی تشکیل شد. فارغ از خروجی جلسه، حداقل این است که می دانیم اصل ماجرا، هنوز زنده است.

این طرح و رویکرد ترمیمی اتخاذ شده از سوی شهرداری مشهد، ریشه های مشترکی دارد؛ مثلا حرکت به سمت مجازات های مدنی به جای مجازات های کیفری صرف و پای کار آوردن مردم به جای رفتارهای قهرآمیز و بگیر و ببند ها آن هم برای مسائل خرد.

جعفر سروی، دبیر شهر ترمیمی شهرداری مشهد، در گفت و گو با شهرآرا تورم کیفری در کشور را شدید توصیف می کند و می گوید: تا آنجا که من احصا کردم در قوانین کشور ما حدود ۱۷۰۰ عنوان مجرمانه هست، به

ناسالم مشهد در دوران قبل و بعد از کرونا از این قرار است، «سال گذشته تعداد روزهای ناسالم به ۷۴ روز رسید، این درحالی است که برای سال ۹۸، تعداد روزهای ناسالم مشهد ۵۷روز ثبت شد».

مسئولان حوزه حمل و نقل شهرداری مشهد نیز سال گذشته بارها به افزایش تعداد خودروهای تک سر نشین و کاهش استفاده مردم می از حمل و نقل عمومی اشاره کردند. اوج کاهش استفاده از حمل و نقل عمومی وروی آوردن مردم به خودروهای شخصی به حضور کرونا در شهرداری نخست پیدا کرده است. آن زمان خلیل کاظمی، معاون شهردار مشهد، در آماری به کاهش درخود توجه تعداد مسافران حمل و نقل عمومی اشاره کرد. به اذعان او در همان چند هفته ابتدایی شیوع کرونا در مشهد، استفاده مردم از خطوط مترو ۵۰درصد کاهش یافت و ناوگان اتوبوس رانی نیز با کاهش ۱۳ درصدی استفاده مردم روبه روشد.

اثرات کرونا روی زباله

کرونا تولید زباله در ایران را نیز افزایش داد. آخرین آمار مربوط به تولید زباله در ایران و تأثیرات کرونا بر آن مربوط به بهمن است. این آمار را محسن فرهادی، معاون فنی مرکز سلامت محیط و کار وزارت بهداشت و درمان، به رسانه ها گفته است. او در گزارش خود درباره حضور یک ساله کرونا و اثراتش، به رشد سه برابری تولید زباله در ایران اشاره کرد. به اذعان او سهم شایان توجهی از این زباله ها را پسماند های حاصل از دستکش ناپلونی و کیسه های پلاستیکی یک بار مصرف به خود اختصاص داده است.

نکته دیگر آمار زباله های خانگی مشهد است که در این زمینه نیز آمارها بر کاهش محدود استوار است. کریمیان می گوید سال ۹۸ از مشهد روزانه ۲۰۶تن زباله جمع می شد که این رقم در سال ۹۹ به عدد ۱۹۸تن رسید. نکته ای که این مقام مسئول درباره کاهش اندک تولید زباله های خانگی به اشاره می کند، همان اعمال محدودیت های کرونا و کاهش تعداد

تورم در کشور، این بار از نوع کیفری

اما واگرهای طرح کاهش عناوین مجرمانه که در دست بررسی مجلس است



جعفر سروی دبیر شهر ترمیمی

هر طرف چشم بیندازیم، برای هر موضوعی از آب و هوا و پسماند گرفته است تا خانواده و ترافیک و غیره، یک قانون یا بخش جرائم و مجازات ها وجود دارد که در آن، بعضی رفتارها جرم انگاری شده است. این در حالی است که تعداد عناوین مجرمانه در کشوری مثل فرانسه حدود یک پنجم این تعداد عنوان می شود و از آن گذشته، ورود به محدوده تعیین مجازات های کیفری اصلا ساده نیست. مثلا این طور نیست که چند نماینده مجلس، امضا جمع کنند و طرحی را در این زمینه پیش ببرند.

او اصل مطرح شدن کاهش عناوین مجرمانه در مجلس را مثبت می داند و ادامه می دهد: مجترمانه اش این است که بگوییم ما در گذشته، به صورت فله ای و بی دلیل برای

عناوین مختلف، جرم انگاری کردیم؛

چون اصولا روابط ما از خانوادگی، معاشرت با مردم و... مبتنی بر قدرت است و ضامن اجرای آن هم سرکوب، به روش های مختلف، برای اختلافات ساده هم، دلمان اشد مجازات را می خواهد. دولت ها هم این چنین فکر می کردند؛ اینکه اگر در روابط، حضور مستقیم داشته باشند می توانند باعث کاهش رفتارهای ناپسند شوند. نتایج نشان داده است که این دیدگاه در کشور

ما و در دنیا دیگر خردیاری ندارد.

این حقوق دان یا اشاره به علامت سؤال های این طرح، تأکید می کند: باید دید قانون گذار بر اساس کدام ارزیابی، به سمت حذف کدام یک از عناوین مجرمانه رفته است. اگر کار مبتنی بر ارزیابی و برخاسته از نیاز مردم نباشد،

مسافران در مشهد است. نکته ای که درباره آمار مدیرعامل سازمان مدیریت پسماند یاد اضافه کرد صحبت های محمد صادق پراتی، معاون مدیریت و هماهنگی امور زائران استانداری خراسان رضوی، است. او سال گذشته به «ایرنا» گفته بود کرونا ۸۰درصد از تعداد مسافران وزائرنانی که به این شهر سفر می کردند، کاسته است. با کنار هم قراردادن این آمار می توان استلال کرد که در سالی که مشهد به دلیل محدودیت کرونا زائر و مسافر

چندانی نداشت. با اختلاف اندک نسبت به روزهای حضور مسافران وزائر، در این شهر، زباله تولید شد.

حال تا مساعد محیط زیست دکتر مهری رضایی کارشناس ارزیابی محیط زیست خراسان رضوی است. او نیز از جایگاه کارشناسی حال روز محیط زیست را در شرایط پاندمی کرونا بدتر از قبل توصیف می کند.

هر چند به گفته او در روزهای ابتدایی شروع پاندمی کرونا بر خلاف به شماره افتادن نفس های مردم، محیط زیست نفسی تازه کرد. با گذشت زمان و حضور طولانی کرونا، شرایط به ضر محیط زیست تمام شد. این کارشناس ارزیابی محیط زیست خراسان رضوی برای مستند کردن گفته هایش به چند عدد اشاره می کند. او می گوید: در ماه های ابتدایی پاندمی کرونا در کشورها دنیا قرنطینه های شدیدی اعمال می شد. این قرنطینه ها با کاهش رفت و آمد و به تبع آن، کاهش آلودگی هوا در ماه های ابتدایی پاندمی، شاخص آلودگی هوا در تالارهای شهری به میزان درخورد توجهی کاهش پیدا کرد.

دکتر رضایی در ادامه به روی دیگر کرونا اشاره می کند که به اعتقاد او هزینه های سرسام آور و کلانی به محیط زیست وارد کرد. نمونه این هزینه ها و خسارت ها به گفته این کارشناس محیط زیست، افزایش مصرف پلاستیک بوده است. او آماري از مصرف پلاستیک در کشور

می شود عدالت شانس و یک جور بهر بهره مندی

اتفاقی برخی افراد، از کاهش عناوین مجرمانه، امیدوارم این طور نباشد.

او یکی از نقاط قوت طرح را به رسمیت شناختن «تخلف» می داند و می گوید: در قوانین سال ۱۳۵۲ و قبل از آن، واژه خلاف را در کنار جرم داشتیم. در قانون شورای حل اختلاف، مصوب ۱۳۸۷ هم این واژه بود. متأسفانه در قوانین اخیر، این عنوان، تقریبا از سیستم کیفری ما جز موارد معدودی مثل تعزیرات و راهنمایی و رانندگی، حذف شده است.

او از دیگر نکات مثبت طرح را سپردن رسیدگی به برخی جرائم کنونی به شوراهای حل اختلاف می داند و اضافه می کند: اتفاق خوبی است به شرطی که نتیجه اش با قضا دایی که شعار این طرح است، در تضاد نباشد. نکته پایانی سروی تأکید بر پای کار آمدن بیمه ها به عنوان یک ابزار برای کاهش برخی جرم انگاری هاست؛ پیش از آنکه کار به مجازات های کیفری و هتک حیثیت افراد با تبعات مضاعف برسد.

گزارش شهرآرا از آثار کووید ۱۹ که حال محیط زیست مشهد را بدتر کرده است

کرونا؛ پنجه در پنجه محیط زیست



عکس: تانین است

ارائه نمی دهد اما با جدیت عنوان می کند که کرونا بدون شک مصرف پلاستیک در کشور را صعودی کرده است. وی درباره استان نیز به این موضوع اشاره می کند که ارائه مجوز به شرکت هایی که ماسک و دستکش بهداشتی تولید می کنند، در این مدت افزایش یافته است. به گفته او آمار این مجوزها را باید از سازمان صنعت معدن و تجارت جویا شویم. اما آمار او در باره مصرف پلاستیک در جهان از این قرار است: «تاقبل از شیوع کرونا در دنیا سالانه ۸۰۰ میلیون دلار برای تولیدات

پلاستیکی در دنیا هزینه می شد اما با شروع پاندمی کرونا این میزان به ۱۶۶میلیارد دلار رسید».

افزایش جزایر پلاستیکی دنیا

آمار دیگر این کارشناس مربوط به افزایش تعداد جزایر پلاستیکی دنیا است. رضایی می گوید این جزایر از دوه پنج جزیره افزایش یافته است. در توضیح جزایر پلاستیکی باید گفت بخش عمده پلاستیک مصرفی مردم دنیا به دلیل آنکه باز یافت آن زمان بر است، به داخل اقیانوس ها ریخته می شود و این پلاستیک ها روی اقیانوس ها جزایر پلاستیکی تشکیل می دهد. این جزایر به دلیل اینکه مانع از رسیدن نوره زیر اقیانوس ها می شود در کاهش رشد گیاهان دریایی به عنوان غذای ماهیان و به تبع آن کاهش تعداد ماهی ها مؤثر است.

رضایی رویکرد جهان برای کاهش ضایعات کووید ۱۹ را تولید ماسک و دستکش هایی با پایه گیاهی که ماندگاری کمتری نسبت به پلاستیک دارد، برمی شمارد، هر چند به گفته او در بار ما هنوز این نوع از ماسک ها تولید نمی شود. با این حال وی از اقدامات انجمن های مردم نهاد برای تولید ماسک های پارچه ای که قابلیت شست و شو و استفاده مجدد دارند، قدر دانی می کند و این اقدام را حرکتی مؤثر در کاهش مصرف ماسک های یک بار مصرف و آلودگی آب و خاک می داند.